

♦ Texty na tento týden – *Da 1:1–12; Da 6:1–9; Est 2:1–10.20; Est 3:1–15; Est 4:1–14; Est 9:1–12*

♦ Základní verš

„*Dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.*“ (1z 49:6b)

Jeden z nejinspirativnějších biblických záznamů o „mezikulturní službě“ se nachází v knize Ester. Během uplynulých staletí se o této knize napsalo mnoho teologických pojednání. A židé dodnes slaví svátek púrím na základě textu Est 9,26–31.

Ester a její bratranec Mordokaj byli židé žijící v hlavním městě Perské říše Šúšanu. Ať už byl důvod jakýkoli, nevrátili se s ostatními židy do Judska, ale nadále zůstávali v zemi svého zajetí.

Potom se řízením prozřetelnosti a sérií nečekaných událostí stala Ester královnou. „Král si Ester zamiloval nade všechny ženy; získala jeho přízeň a náklonnost nade všechny panny. Na hlavu jí vložil královskou korunu a ustanovil ji královnou místo Vašti“ (Est 2,17).

Právě v tomto postavení mohla Ester, i když zprvu zdráhavě, sehrát důležitou roli v biblických dějinách. Tento příběh jedinečným způsobem ukazuje, že Boží lid může vydávat svědectví o pravdě i v cizím, nepřátelském prostředí.

Přečti si tento týden celou biblickou knihu Ester.

♦ Osnova lekce:

Předposlední lekce tohoto čtvrtletí zaměří naši pozornost na příběh Ester a Mordokaje, žijících jako menšina v prostředí, které nijak nesdílelo Boží hodnoty. I když nejde o příběh černobílý (ne vždy ve svém životě dokázali být Bohu věrní), přesto přináší zajímavé podněty pro život a svědectví dnešních křesťanů v prostředí, které se nehlásí ke Kristu.

- **Da 3:4–6 - Život Božího lidu (menšiny) v prostředí babylónské kultury (neděle)**
- **Est 2:10.20 - Kdy je třeba být „nenápadný“, a kdy se naopak k Bohu jasně hlásit? (pondělí)**
- **Est 3:3–6 - Věrné svědectví v pohanském prostředí (úterý)**
- **Est 4:13.14 - Víra a modlitba v pohanském prostředí (středa)**
- **Est 9:25–28 - Boží působení v prostředí, kde Bůh téměř „není vidět“ (čtvrtek)**

NE 17. prosince – V ZAJETÍ CIZÍ KULTURY

Da 3:4-6 „*Hlasatel mocně volal: „Poručí se vám, lidé různých národností a jazyků: ⁵Jakmile uslyšíte hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny, dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnete a pokloníte se před zlatou sochou, kterou postavil král Nebúkadnesar. ⁶Kdo nepadne a nepokloní se, bude v tu hodinu vhozen do rozpálené ohnivé pece.““*

Da 1:1-12 „*Ve třetím roce kralování Jójakíma, krále judského, přitáhl Nebúkadnesar, babylónský král, k Jeruzalému a oblehl jej. ²Panovník Hospodin mu vydal do rukou judského krále Jójakíma a část nádob Božího domu. Nebúkadnesar je dopravil do země Šineáru, do domu svého božstva; nádoby dal dopravit do klenotnice svého boha. ³Pak rozkázal král Ašpenazovi, vrchnímu nad dvořany, aby přivedl z Izraelců, a to z královského potomstva a ze šlechty, ⁴jinochy bez jakékoli vady, pěkného vzhledu, zběhlé ve veškeré moudrosti, kteří si osvojili poznání, rozumějí všemu vědění a jsou schopni stávat v královském paláci a naučit se kaldejskému písemnictví a jazyku. ⁵Král pro ně určil každodenní příděl z královských lahůdek a z vína, které píl při svých hodech, a dal je vychovávat po tři roky. Po jejich uplynutí měli stávat před králem. ⁶Z Judejců byli mezi nimi Daniel, Chananjáš, Míšael a Azarjáš. ⁷Velitel dvořanů jim změnil jména: Danielovi dal jméno Beltšasar, Chananjášovi Šadrak, Míšaelovi Měšak a Azarjášovi Abed-nego. ⁸Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které píl král při svých hodech. Požádal velitele dvořanů, aby se nemusel poskvrňovat. ⁹A Bůh dal Danielovi dojit u velitele dvořanů milosrdenství a slitování. ¹⁰Velitel dvořanů však Danielovi řekl: „Bojím se krále, svého pána, který vám určil pokrm a nápoj. Když uvidí, že jste v tváři přepadlejší než jinoši z vašich řad, připravíte mě u krále o hlavu.“ ¹¹Daniel tedy navrhl opatrovníkovi, kterého určil velitel dvořanů nad Danielem, Chananjášem, Míšaelem a Azarjášem: ¹²„Zkus to se svými služebníky po deset dní. Ať nám dávají k jídlu zeleninu a k pití vodu.““*

Da 3:1-3,7-12 „¹Král Nebúkadnesar dal zhotovit zlatou sochu, jejíž výška byla šedesát loket a šířka šest loket. Postavil ji na pláni Dúra v babylónské krajině. ²Král Nebúkadnesar poslal pro satrapy, zemské správce a místodržitele, poradce, správce pokladu, soudce, vysoké úředníky a všechny zmocněnce nad krajinami, aby přišli k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. ³Tehdy se shromáždili satrapové, zemští správcové a místodržitelé, poradci, správcové pokladu, soudcové, vysocí úředníci a všichni zmocněnci nad krajinami k posvěcení sochy, kterou král Nebúkadnesar postavil. Stáli proti soše, kterou postavil Nebúkadnesar.

⁷Proto v určenou dobu, jakmile všichni lidé uslyšeli hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny a rozmanitých strunných nástrojů, všichni lidé různých národností a jazyků padli a klaněli se před zlatou sochou, kterou král Nebúkadnesar postavil.

⁸V té době přišli muži hvězdopravci a udali Judejce. ⁹Hlásili králi Nebúkadnesarovi: „Králi, navěky buď živ! ¹⁰Ty jsi, králi, vydal rozkaz, aby každý člověk, až uslyší hlas rohu, flétny, citery, harfy, loutny a dud a rozmanitých strunných nástrojů, padl a poklonil se před zlatou sochou. ¹¹Kdo nepadne a nepokloní se, má být vhozen do rozpálené ohnivé pece.

¹²Jsou zde muži Judejci, které jsi pověřil správou babylónské krajiny, Šadrak, Měšak a Abed-nego. Tito muži nedbají, králi, na tvůj rozkaz, tvé bohy neuctívají a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se neklanějí.““

Da 6:1-9 „¹Darjaveš médký se ujal království ve věku šedesáti dvou let. ²Darjavešovi se zalíbilo ustanovit nad královstvím sto dvacet satrapů, aby byli po celém království. ³Nad nimi byli tři říšští vládcové, z nichž jedním byl Daniel. Těm podávali satrapové hlášení, aby se tím král nemusel obtěžovat. ⁴Daniel pak vynikal nad říšské vládce i satrapy, neboť v něm byl mimořádný duch. Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím. ⁵Tu se říšští vládcové a satrapové snažili nalézt proti Danielovi záminku ohledně jeho správy království, ale žádnou záminku ani zlé jednání nalézt nemohli, neboť byl věrný. Žádnou nedbalost ani zlé jednání na něm neshledali. ⁶Proto si ti muži řekli: „Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha.“ ⁷Říšští vládcové a satrapové se shlukli ke králi a naléhali na něj: „Králi Darjaveši, navěky buď živ! ⁸Všichni královští vládci, zemští správcové a satrapové, královská rada a místodržitelé se uradili, abys královským výnosem potvrdil zákaz: Každý, kdo by se v údobí třiceti dnů obracel v modlitbě na kteréhokoli boha nebo člověka kromě na tebe, králi, ať je vhozen do lví jámy. ⁹Nyní, králi, vydej zákaz a podepiš přípis, který by podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů nesměl být změněn.““

PO 18. prosince – V KRÁLOVSKÉM PALÁCI

Est 2:10.20 „¹⁰Ester neoznámila nic o svém lidu a o svém původu, protože jí Mordokaj přikázal, aby to neoznamovala.

²⁰Ester dosud nic neoznámila o svém původu a o svém lidu, jak jí Mordokaj přikázal. Řídila se jeho slovy, jako když byla u něho a on ji vychovával.“

Ester 1:2 „Za oněch dnů, kdy král Achašveróš seděl na svém královském trůnu na hradě v Šúšanu.“

Ester 2:1-9 „¹Po těchto událostech, když rozhořčení krále Achašveróše opadlo, vzpomněl si na Vašti, na to, co učinila, i na to, jak o ní bylo rozhodnuto. ²Tu řekli královští panoši, kteří ho obsluhovali: „Nechť jsou vyhledány pro krále dívky, panny půvabného vzhledu! ³Král nechť ustanoví ve všech krajinách svého království dohlázeče, aby shromáždili všechny dívky, panny půvabného vzhledu, na hrad v Šúšanu do ženského domu pod dohled královského kleštěnce Hegaje, strážce žen, kde se jim poskytnou náležitá péče. ⁴Ta dívka, která se králi zalíbí, stane se královnou místo Vašti.“ Králi se návrh zalíbil a učinil tak. ⁵Na hradě v Šúšanu byl jeden žid jménem Mordokaj, syn Jaíra, syna Šimeiho, syna Kíšova, Benjamínec. ⁶Byl přestěhován z Jeruzaléma s přesídlenci, kteří byli přestěhováni spolu s judským králem Jekonjášem, kterého přestěhoval babylónský král Nebúkadnesar. ⁷Vychovával Hadasu nebo Ester, dceru svého strýce, protože neměla otce ani matku. Byla to dívka krásné postavy a půvabného vzhledu. Po smrti jejího otce a její matky ji Mordokaj přijal za dceru. ⁸Když se rozhlásil králův výrok, totiž jeho zákon, a mnoho dívek bylo shromážděno na hradě v Šúšanu pod dohled Hegajův, byla vzata i Ester do královského domu pod dohled Hegaje, strážce žen. ⁹Dívka se mu zalíbila a získala jeho náklonnost. Neprodleně jí poskytl náležitou péči i přiděly jídla. Přidělil jí též sedm vyhlédnutých dívek z královského domu a přemístil ji i její dívky do nejlepší části ženského domu.“

ÚT 19. prosince – MORDOKAJOVO VĚRNÉ SVĚDECTVÍ

Est 3:3-6 „³Královi služebníci, kteří zasedali v královské bráně, se Mordokaje tázali: „Proč přestupuješ králův příkaz?“ ⁴Říkali mu to den co den, ale on jako by je neslyšel. Tak to oznámili Hamanovi, aby viděli, obstojí-li Mordokajovo odůvodnění. Oznámil jim totiž, že je žid. ⁵Když si Haman všiml, že Mordokaj před ním nekleká a že se neklaní, byl pln rozhořčení. ⁶Bylo mu však příliš málo vztáhnout ruku na Mordokaje samotného, protože mu oznámili, z jakého lidu Mordokaj pochází. Proto Haman usiloval vyhladit v celém Achašveróšově království všechny židy, lid Mordokajův.“

Est 3:1.2.7-15 „¹Po těch událostech povýšil král Achašveróš Hamana, syna Hamedatova, Agagovce, a povznesl jej. Postavil jeho křeslo nad křesla všech velmožů, které měl při sobě. ²Všichni královi služebníci, kteří zasedali v královské bráně, klekali a klaněli se před Hamanem, neboť tak přikázal král. Ale Mordokaj neklekal a neklaněl se.

⁷V prvním měsíci, to je v měsíci níšanu, v dvanáctém roce vlády krále Achašveróše vrhali před Hamanem púr, to znamená los, pro jednotlivé dny a měsíce až po dvanáctý, to je měsíc adar. ⁸Tu řekl Haman králi Achašveróšovi: „Je tu jakýsi lid, roztroušený a oddělený mezi národy po všech krajinách tvého království. Jejich zákony jsou odchylné od zákonů všech národů a zákony královskými se neřídí. Král z toho nemá žádný prospěch, když je trpí. ⁹Uzná-li král za vhodné, nechť dá písemný příkaz, aby byli zahubeni. Odvážím do rukou úředníků deset tisíc talentů stříbra, aby je uložili do královských pokladů.“ ¹⁰Král sňal z ruky svůj pečtní prsten a dal jej Agagovci Hamanovi, synu Hamedatovu, protivníkovi židů.

¹¹Potom řekl král Hamanovi: „Je ti dáno to stříbro i ten lid; nalož s ním, jak uznáš za dobré.“ ¹²Třináctého dne prvního měsíce byli povoláni královští písaři a bylo zapsáno vše, co přikázal Haman královským satrapům a místodržitelům v jednotlivých krajinách a velmožům z jednotlivých národů, pro každou krajinu jejím písmem a pro každý národ jeho jazykem. Psalo se jménem krále Achašveróše a pečetilo se královým prstenem. ¹³Dopisy byly poslány po rychlých poslech do všech králových krajin, aby vyhladili, povraždili a zahubili všechny židy od mládence po starce, děti i ženy, v jednom dni, třináctého dne dvanáctého měsíce – to je měsíc adar; a kořist po nich aby si vzali jako lup. ¹⁴Opis spisu měl být vydán jako zákon všude ve všech krajinách a zveřejněn všem národům, aby byly přichystány na ten den. ¹⁵Spěšně vyjeli rychlí poslové, jak král uložil, sotvaže byl ten zákon na hradě v Šúšanu vydán. Král a Haman pak zasedli k pití, zatímco v městě Šúšanu zavládl rozruch.“

Dt 25:19 „Proto až ti Hospodin, tvůj Bůh, dá odpočinutí ode všech tvých okolních nepřátel v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, abys ji obsadil, vymažeš památku Amálekovu zpod nebes. Nezapomeň!“

ST 20. prosince – „PRÁVĚ PRO CHVÍLI, JAKO JE TATO“

Est 4:13.14 „¹³Mordokaj však vzkázal Ester: „Nedomnívej se, že v domě královy vyvázneš životem, jediná ze všech židů. ¹⁴Budeš-li v tuto chvíli skutečně mlčet, úleva a osvobození přijde židům odjinud, ale ty a dům tvého otce zahynete. Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.““

Est 4:1-12.15.16 „¹Mordokaj se dozvěděl o všem, co se stalo. Roztrhl svůj šat, oblékl žíněné roucho a posypal si hlavu popelem. Vyšel doprostřed města a převelice hořekoval. ²Tak došel až před královskou bránu; do královské brány totiž nebylo dovoleno vejít v žíněném rouchu. ³A všude, v každé krajině, kamkoli se dostal králův výrok, totiž jeho zákon, konali židé veliké smuteční obřady s postem, pláčem a nařikáním; mnohým se staly lůžkem žíněné roucho a popel. ⁴Tu přišly Esteriny dívky a její kleštenci a oznámili jí to. Královně sevěřela nesmírná úzkost. Poslala šaty, aby Mordokaje oblékli a sňali z něho žíněné roucho, ale on je nepřijal. ⁵Ester tedy zavolala Hatáka z královských dvořanů, který byl ustanoven osobně pro ni, a přikázala mu, aby od Mordokaje vyzvěděl, co se děje a proč si tak počíná. ⁶Haták vyšel k Mordokajovi na městské prostranství před královskou branou. ⁷Mordokaj mu oznámil všechno, co ho potkalo, i obnos stříbra, které Haman slíbil odvézt do královských pokladů za židy, aby byli zahubeni. ⁸Dal mu také opis vydaného zákona o jejich vyhlazení, který byl vydán v Šúšanu, aby jej ukázal Ester a oznámil jí to, též aby jí vyřídil příkaz, ať vejde ke králi prosit ho o milost a přimluvit se u něho za svůj lid. ⁹Haták přišel a oznámil Ester Mordokajův vzkaz. ¹⁰Ester však řekla Hatákovi a přikázala mu vyřídít Mordokajovi: ¹¹„Všichni královi služebníci i lid králových krajin vědí, že pro každého muže i ženu, kteří by bez pozvání vešli do vnitřního nádvoří ke králi, platí jediný zákon – usmrtit! Jen ten, k němuž král vztáhne zlaté žezlo, zůstane naživu. Já jsem už třicet dní nebyla zavolána, abych vešla ke králi.“ ¹²Esterin vzkaz oznámili Mordokajovi.

¹⁵Ester dala odpovědět Mordokajovi:

¹⁶„Jdi, shromažď všechny židy, kteří jsou v Šúšanu, a postěte se za mne. Nejezte a nepijte po tři dny, v noci ani ve dne. Také já a mé dívky se budeme takto postit. Potom půjdu ke králi, třebaže to není podle zákona. Mám-li zahynout, zahynu.““

ČT 21. prosince – SVÁTEK PÚRÍM

Est 9:25-28 „²⁵Ale když ona vešla před krále, nařídil král, dokonce písemně, obrátit jeho zlý záměr, který osnoval proti židům, na jeho hlavu, a pověsili jej i jeho syny na kůl. ²⁶Proto nazvali ty dny púrím podle slova púr. Proto kvůli všemu, co bylo v té listině řečeno, co přitom viděli a co je postihlo, ²⁷ustanovili židé a přijali za obyčej pro sebe a pro své potomstvo i pro všechny, kdo se k nim připojí, že neopomenou slavit tyto dva dny pravidelně každého roku a v určený čas, jak je psáno. ²⁸Tyto dny budou připomínány a slaveny v každém pokolení a v každé čeledi, v každé krajině a v každém městě; tyto dny púrímu nebudou mezi židy opomíjeny a památka na ně v jejich potomstvu nezanikne.“

Est 9:1-12 „¹Dvanáctého měsíce, to je měsíce adaru, v jeho třináctý den, kdy králův výrok, totiž jeho zákon, měl být proveden, v den, který chtivě vyhlíželi nepřátelé židů, aby se jich zmocnili, došlo k zvratu: naopak židé se zmocnili těch, kdo je nenáviděli. ²Židé se shromáždili ve svých městech ve všech krajinách krále Achašveróše, aby vztáhli ruku na ty, kdo jim chystali pohromu. Nikdo před nimi neobstál, neboť strach z nich padl na všechny národy. ³Všichni správcové krajin a satrapové, místodržitelé a královští úředníci podporovali židy, protože na ně padl strach z Mordokaje. ⁴Mordokaj měl totiž v králově domě veliký vliv a šla o něm pověst po všech krajinách, protože ten muž Mordokaj získával vliv stále větší. ⁵Židé pobili všechny své nepřátele; bili je mečem a pobíjeli, až do vyhubení. Naložili s těmi, kdo je nenáviděli, jak se jim zlíbilo. ⁶Na hradě v Šúšanu židé zabili a zahubili pět set mužů. ⁷I Paršandatu a Dalfóna a Aspata ⁸a Póratu a Adalju a Arídatu ⁹a Parmaštu a Arísaje a Aridaje a Vajzatu, ¹⁰deset synů Hamedatova syna Hamana, protivníka židů, zabili, ale nevztáhli ruce po lupu. ¹¹Toho dne se donesl ke králi počet zabitých na hradě v Šúšanu. ¹²Král řekl královně Ester: „Na hradě v Šúšanu židé zabili a zahubili pět set mužů a všech deset synů Hamanových. Co asi učinili v ostatních královských krajinách? Jaká je tvá prosba? Bude ti splněna. Jaká je ještě tvá žádost? Bude ti vyhověno.““

Est 8:17 „Také všude ve všech krajinách a všude ve všech městech, kamkoli se dostal králův výrok, totiž jeho zákon, nastaly židům dny radosti a veselí, hostin a pohody. A mnozí z národů země se připojovali k židům, neboť na ně padl strach ze židů.“

Výzva

Začni si psát deník malých i velkých věcí, které pro tebe Bůh dělá. Takový záznam ti může zpětně připomenout, co všechno už pro tebe Bůh udělal. A nejen to. Budeš-li se za to upřímně modlit, můžeš si na tyto zkušenosti ve vhodný čas vzpomenout a podělit se o ně s někým, komu budeš chtít vydat svědectví o svém životě s Bohem.

PÁ 22. prosince – PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Do každé domácnosti a školy, ke každému rodiči, učiteli a žáku, kterému zazářilo světlo evangelia, zaznívá otázka kdysi položená v krizovém okamžiku dějin Izraele královně Ester: „Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato? Est 4,14)““ (Ed 263; Vých 155)

„Ester byla krásná židovská dívka, sestřenice Mordokaje, který si ji po smrti rodičů vzal k sobě a miloval ji jako svou vlastní dceru. Bůh ji použil pro záchranu židovského národa v Persii. [...] V dávných dobách Pán působil úžasným způsobem prostřednictvím věrných žen, jež v jeho díle spolupracovaly s muži, které Bůh vyvolil, aby ho představovali ostatním. Bůh využil ženy k získání mocných a důležitých vítězství. Nejednou, v době nouze, je povolal a díky jejich službě zachránil mnoho životů. Prostřednictvím královniny Ester Pán svůj lid slavně vysvobodil. V době, kdy se zdálo, že už je žádná moc nemůže zachránit, se Ester a další ženy spojily v pústu a na modlitbě k Bohu. Tím tuto hrozbu vyřešily a přinesly svému lidu spásu. [...] Studium práce žen v souvislosti s Božím dílem ve starozákonní době nám dá lekce, které nám umožní čelit složitým situacím v díle i dnes. Možná nás Bůh nepřivede do tak kritické situace, v jaké se ocitl Boží lid v době Ester, a možná žádná z nás nebude mít tak významné postavení jako královna. Ale obrácené ženy mohou často hrát důležitou roli i na skromných pozicích. Mnohé tak v dějinách jednaly a také i ženy dnes jsou připraveny jednat podobně.“ (DG 45.46)

Otázky k rozhovoru

1. Kniha Ester nám nechává několik nezodpovězených otázek, zejména pokud jde o Esterinu roli na královském dvoře a způsob jejího povýšení na královnu. Jak můžeme tyto skutečnosti sladit s naší představou o tom, co znamená věrný a zbožný způsob života?
2. Slavná slova Ester: „Mám-li zahynout, zahynu“ (Est 4,16) se po staletí ozývají jako příklad věrnosti i tváří v tvář smrti. Jak její slova reflektují to, čemu bude Boží lid čelit v době konce, kdy se problémy popsané ve Zjevení 13. kapitole stanou skutečností?
3. Uvažujte ve třídě o části, kterou jsme studovali v pondělí. Bylo v pořádku, že Ester a Mordokaj nemluvili o své víře a o svém původu? Mělo by tomu tak být i v našem případě? Co se z toho můžeme naučit?

16:04